

Άρθρο 4 του Νόμου 4736/2020 (Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον και λοιπές διατάξεις.) όπως τροποποιήθηκε από τους νόμους

1. Νόμος 4819/2021, Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων - Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/ 851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές - πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις
2. Απόφαση της 20 Δεκεμβρίου 2021 για τον καθορισμό Καθορισμός του τύπου και του περιεχομένου της δήλωσης απόδοσης της εισφοράς προστασίας του περιβάλλοντος για τα πλαστικά προϊόντα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4736/2020 (Α΄ 200), καθώς και της διαδικασίας επιβολής, είσπραξης και απόδοσης αυτής.
3. Νόμος 4876/2021, Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις

Άρθρο 4 Μείωση της κατανάλωσης (άρθρο 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904)

1. Με τις διατάξεις των παρ. 3 έως και 6 λαμβάνονται μέτρα για την επίτευξη σταθερής μείωσης της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης που απαριθμούνται στο Μέρος Α' του Παραρτήματος Ι, σύμφωνα με τους γενικούς σκοπούς της πολιτικής της Ένωσης για τα απόβλητα, και ειδικότερα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, με απώτερο σκοπό την αισθητή αναστροφή των αυξητικών τάσεων στην κατανάλωση. Τα μέτρα αυτά επιτυγχάνουν μετρήσιμη ποσοτική μείωση της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης που απαριθμούνται στο Μέρος Α' του Παραρτήματος Ι έως το έτος 2026 σε σύγκριση με το έτος 2022

2. Για την επίτευξη των σκοπών της παρ. 1, τίθενται οι ακόλουθοι ειδικότεροι στόχοι: α) έως το έτος 2024 η κατανάλωση των εν λόγω πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης μειώνεται κατ' ελάχιστον στο τριάντα τοις εκατό (30%), σε σύγκριση με το έτος 2022, β) έως το έτος 2026 η κατανάλωση των εν λόγω πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης μειώνεται κατ' ελάχιστον στο εξήντα τοις εκατό (60%), σε σύγκριση με το έτος 2022. Για τον υπολογισμό και την επαλήθευση των στόχων των περ. α' και β' ακολουθείται η μεθοδολογία που θεσπίζεται με εκτελεστική πράξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904.

3. α) Από την 1η Ιανουαρίου 2022 επιβάλλεται εισφορά προστασίας του περιβάλλοντος για τα πλαστικά προϊόντα της παρ. 1, που διατίθενται ως συσκευασία των τροφίμων και των ποτών κατά την πώλησή τους από επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 5.Δ του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/ οικ. 47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας (Β' 2161) και από επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου της παρ. 5.Γ της ανωτέρω απόφασης, οι οποίες πωλούν τρόφιμα και ποτά.

β) Η καταβολή της εισφοράς επιβάλλεται στους καταναλωτές ανά τεμάχιο προϊόντος. Το πλαστικό κάλυμμα ή καπάκι λογίζεται ως διακριτό προϊόν, για το οποίο επιβάλλεται αυτοτελώς η εισφορά της περ. α'.

γ) ΔΙΑΓΡΑΦΗΚΕ

δ) Η εισφορά ορίζεται σε τέσσερα (4) λεπτά πλέον Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). Το ποσό της εισφοράς αναγράφεται με τρόπο διακριτό και ευανάγνωστο στα παραστατικά πώλησης προ του Φ.Π.Α. και αποτυπώνεται στα λογιστικά αρχεία που υποχρεούται να τηρεί η επιχείρηση. Οι επιχειρήσεις της περ. α' υποχρεούνται να αναγράφουν στα σημεία πώλησης των προϊόντων σε εμφανές σημείο για τον καταναλωτή, ότι τα προϊόντα αυτά υπόκεινται σε εισφορά, με αναγραφή του ποσού της εισφοράς.

ε) Η εισφορά έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα και τα έσοδα από αυτή αποτελούν δημόσια έσοδα, τα οποία εισπράττονται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και αποδίδονται στον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης

(Ε.Ο.ΑΝ.), με σκοπό να διατίθενται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση δράσεων που στοχεύουν στη μείωση των επιπτώσεων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, στη χρηματοδότηση εταιρειών παραγωγής πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης με σκοπό την προσαρμογή ή τη διαφοροποίηση της παραγωγής τους στον κλάδο και στην προώθηση δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, πρόληψης και ανακύκλωσης και κυκλικής οικονομίας.

στ) Για την απόδοση της εισφοράς υποβάλλεται δήλωση απόδοσης εισφοράς προστασίας του περιβάλλοντος από τις επιχειρήσεις της περ. α΄ στις αρμόδιες φορολογικές αρχές κάθε τρίμηνο, έως την τελευταία ημέρα του μήνα που ακολουθεί την περίοδο στην οποία αφορά. Σε περίπτωση μη απόδοσης της εισφοράς, η παράβαση βεβαιώνεται στη Δ.Ο.Υ. κατοικίας του υπόχρεου από τη Φορολογική Διοίκηση και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ, ν.δ. 356/1974, Α΄ 90).

ζ) Στο τέλος του Παραρτήματος του ν. 4174/2013 (Α΄ 170), προστίθεται η φράση: «Εισφορά προστασίας του περιβάλλοντος της παρ. 3 του άρθρου 4 του νόμου για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον».

«η) Η εισφορά προστασίας του περιβάλλοντος της περ. α΄ καταλαμβάνει και το σύνολο των ακόλουθων αντίστοιχων χάρτινων προϊόντων μιας χρήσης:

ηα) Κυπελλάκια για ποτά, συμπεριλαμβανομένων των καλυμμάτων και των καπακιών τους, που έχουν πλαστική επικάλυψη, επένδυση ή επίστρωση, καθώς και όσα περιέχουν στη χαρτόμαζα συνθετικά πολυμερικά πρόσθετα.

ηβ) Περιέκτες τροφίμων, δηλαδή δοχεία όπως κουτιά, με ή χωρίς κάλυμμα, που έχουν πλαστική επικάλυψη, επένδυση ή επίστρωση, εντός των οποίων τοποθετούνται τρόφιμα τα οποία προορίζονται για άμεση κατανάλωση είτε επί τόπου είτε εκτός του καταστήματος, συνήθως καταναλώνονται από το δοχείο και είναι έτοιμα για κατανάλωση χωρίς περαιτέρω προετοιμασία, ιδίως, μαγείρεμα, βράσιμο ή ζέσταμα, συμπεριλαμβανομένων των περιεκτών που ρησιμοποιούνται για γεύματα ταχυφαγείων ή άλλα γεύματα έτοιμα προς άμεση κατανάλωση, εκτός από περιέκτες ποτών, πιάτα, πακέτα και περιτυλίγματα που περιέχουν τρόφιμα.»

4. Από την 1η Ιανουαρίου 2022, οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης που αναφέρονται στην παρ. 3, εξαιρουμένων των επιχειρήσεων παρασκευής ή και προσφοράς τροφίμων και ποτών σε κινητούς ή προσωρινούς χώρους της περ. 5 της παρ. 5.Δ. του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/οικ.47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας (Β΄ 2161), υποχρεούνται να εξασφαλίζουν ότι επαναχρησιμοποιήσιμα εναλλακτικά προϊόντα των πλαστικών μίας χρήσης της παρ. 1 είναι διαθέσιμα στο σημείο πώλησης στον τελικό καταναλωτή. Οι ως άνω επιχειρήσεις υποχρεούνται να

διαθέτουν ανά πάσα στιγμή τουλάχιστον τριάντα (30) τεμάχια επαναχρησιμοποιήσιμων εναλλακτικών προϊόντων της παρ. 1 συνολικά. Οι επιχειρήσεις της παρούσας υποχρεούνται να αναγράφουν στα σημεία διάθεσης ή πώλησης των ως άνω πλαστικών προϊόντων, σε εμφανές σημείο προς τον καταναλωτή, ότι διατίθενται επαναχρησιμοποιήσιμες εναλλακτικές λύσεις, προς αποφυγή της κατανάλωσης πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης. Κατά τη διανομή προϊόντων (delivery) οι επιχειρήσεις της παρούσας πρέπει να ενημερώνουν τον καταναλωτή για τη διαθεσιμότητα επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων

5. Από την 1η Ιανουαρίου 2022, με την επιφύλαξη των γενικών υγειονομικών όρων των άρθρων 5, 13 και 14 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/οικ. 47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας, οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, όπως ορίζονται στις παρ. 5.Γ. και 5.Δ. του άρθρου 2 της ως άνω απόφασης, υποχρεούνται: α) κατά την πώληση μη συσκευασμένων τροφίμων και ποτών να εξυπηρετούν τον καταναλωτή με τη χρήση δικών του επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων σε αντικατάσταση των προϊόντων της παρ. 1, εφόσον το ζητήσει, β) να διαθέτουν σε χαμηλότερη τιμή τα μη συσκευασμένα τρόφιμα και ποτά, όταν πωλούνται σε επαναχρησιμοποιήσιμο προϊόν του καταναλωτή, και γ) να αναγράφουν στις πινακίδες, τους τιμοκαταλόγους ή να ενημερώνουν με οποιονδήποτε τρόπο για την τιμή πώλησης των τροφίμων και ποτών που διατίθενται χωρίς συσκευασία. Η επιχείρηση μπορεί να αρνηθεί να εξυπηρετήσει τον καταναλωτή στην περίπτωση που το επαναχρησιμοποιήσιμο προϊόν του είναι προδήλως ακατάλληλο προς τη συγκεκριμένη χρήση. Αντίστοιχα, οι επιχειρήσεις ή οι μεμονωμένοι ιδιώτες που εκμεταλλεύονται αυτόματους πωλητές τροφίμων ή ροφημάτων κάθε κατηγορίας υποχρεούνται: α) να εξασφαλίζουν ότι τα εν λόγω πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης διατίθενται κατ' επιλογή του καταναλωτή, ο οποίος δύναται εναλλακτικά να χρησιμοποιήσει, αντί των ανωτέρω πλαστικών προϊόντων, ίδια επαναχρησιμοποιήσιμα προϊόντα, β) να διαθέτουν σε χαμηλότερη τιμή τα τρόφιμα και τα ποτά, όταν πωλούνται σε επαναχρησιμοποιήσιμα προϊόντα του καταναλωτή και γ) να αναγράφουν στις πινακίδες, τους τιμοκαταλόγους ή να ενημερώνουν με οποιονδήποτε τρόπο για την τιμή πώλησης τροφίμων και ποτών που διατίθενται σε επαναχρησιμοποιούμενο προϊόν του καταναλωτή.

6. Από την 1η Ιουλίου 2022, ειδικά οι επιχειρήσεις τροφοδοσίας (catering) με απευθείας διάθεση τροφίμων και ποτών στον καταναλωτή, όπως ορίζονται στην παρ. 5.Α του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/ οικ. 47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας (Β' 2161), απαγορεύεται να χρησιμοποιούν τα πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης του Μέρους Α' του Παραρτήματος Ι.

7. Τα μέτρα των παρ. 3 έως και 6 κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με το π.δ. 81/2018 (Α' 151).

8. Τα μέτρα του παρόντος για τη μείωση της κατανάλωσης εντάσσονται, όπου αρμόζει, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, στα σχέδια ή προγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 15, κατά την πρώτη επόμενη επικαιροποίηση των εν λόγω σχεδίων ή προγραμμάτων

9. Προκειμένου να επιτυγχάνεται συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος, ο Ε.Ο.ΑΝ. παρακολουθεί, σύμφωνα και με την περ. δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 8, τη διάθεση των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης της παρ. 1 στην αγορά και τα μέτρα μείωσης που λαμβάνονται και καταρτίζει έκθεση, την οποία υποβάλλει στην αρμόδια Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας υποβάλλει έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται ως προς τους ποσοτικούς στόχους, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 και την παρ. 1 του άρθρου 16.

10. Για τον σκοπό της μείωσης της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης του Μέρους ΣΤ΄ του Παραρτήματος Ι, από την 1η Ιουλίου 2021, οι Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού, οι οποίοι διαθέτουν δίκτυο πόσιμου νερού, υποχρεούνται να διαθέτουν κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις και σε δημοτικές παιδικές χαρές, παρέχοντας κατάλληλη σήμανση στο κοινό που ενθαρρύνει τη χρήση επαναχρησιμοποιούμενων δοχείων νερού, καθώς και να επεκτείνουν το δίκτυο με κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε κοινόχρηστους χώρους συνάθροισης κοινού εντός των ορίων της αρμοδιότητάς τους